Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 157. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 14-го ЛИПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 14, 1979 No. 157. VOL. LXXXVI.

ПЛ. СЕН. Д-Р ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ ВДРУГЕ ПРОГОЛОШЕНИЙ НАЧАЛЬНИМ ПЛАСТУНОМ

Філядельфія/Торонто. — Головна Пластова Рада подає до відома усім пластункам і пластунам у світі та українському громадянству, що згідно із Грамотою про Начального Пластуна, схваленою 5-им Збором Конференції Українських Пластових Організацій у 1970 р. та Правильником вибору Начального Пластуна — Пленум Головної Пластової Ради, в порозумінні з Головною Пластовою Булавою та Крайовими Пластовими Старшинами, дня 14-го червня 1979 р. вирішив проголосити вдруге Начальним Пластуном на чергову семирічну каденцію пл. сен. кер. д-ра Юрія Володимира Старосольського, Л. Ч.

Начальний Пластун пл. сен. кер. д-р Юрій Старосольський

Урочисте введення в уряд новообраного Начального Пластуна відбудеться під час Дня Пластуна-Пластунки в неділю 22-го липня ц.р. на Пластовій Оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем, Н. Й. у присутности пластового загалу і представників Українських Церков та громадянства. Програма Інавгураційного введення пл. сен. кер. Ю. Старосольського на наступну каденцію така: 10 год. ранку — Служби Божі, 11:15 год. — Інавгураційне введення, а відтак святковий обід для представників організацій і запрошених гостей.

Українські Канадські Ветерани зложили даток на Осередок Української Культури й Освіти

Вінніпеґ. — Українські Канадські Ветерани у Вінніпеґу, 141-ий Відділ Королівського Канадського Леґіону, зложили даток у сумі $2,527.65 на Осередок Української Культури й Освіти, з призначенням закупити меблі для авдиторії в Осередку.

Голова цього Відділу Ветеранів, Т. Шиман, вручив чек голові Дирекції Осередку п-і З. Гайворон в присутності представників Дирекції Осередку і членів управи Леґіону, заявляючи, що ветерани вповні піддержують працю Осередку та змагання зберегти українську культурну спадщину в Канаді. Відновлення нових приміщень Осередку — це позитивне явище, бо відвідувачі Осередку зможуть оглянути музей чи галерію, користуватися бібліотекою чи архівом, та слухати доповіді в нових просторих приміщеннях.

Леґіон зложив даток на заклик Дирекції Осередку, звернений до всіх українських громадських установ, щоб допомогли в покриттю коштів перебудови та устаткування нових приміщень.

„Писанка українським дітям" і зустріч із Надією Світличною у Ню Йорку

Надія Світлична серед дітей Школи Українознавства СУМ-А в Ню Йорку.

Міжнародний Рік Дитини проголошений Об'єднаними Націями, цілий світ підхопив із захопленням і вирозумінням і кожна держава відзначає цей рік відповідно до своїх вимог і потреб.

У цей Рік Дитини включилось дуже активно і українське суспільство на чолі з різними організаціями на еміґрації під кличем „Українські діти - дітям".

Сьогодні ми не маємо своєї держави, яка дбала би про долю і будучність, про виховання наших дітей, тож для нас розсіяних на чужині ця акція має особливо велике завдання. За судьбу української молоді її національної свідомости відповідаємо ми всі — українське громадянство на еміґрації.

Ми втомлені вже, старіємось хтось мусить нас заступити, хто? Чи подбали ми про нове національно виховане сильне в переконанні і морально стійке покоління? Коли проґавили час, а ми багато проґавили, швидко берімся, об'єднано направити наші промахи. Український Рік Дитини дає нам усі можливості. Наше прислів'я каже, що „Батьки, яким діти удалися, мають дітей, що їм батьки удалися", а ми ще додамо і скажемо: „Держава, якій удалися її громадяни може бути горда, що це заслуга її удалих громадян!"

Управа ОЖ ОЧСУ Відділ в Ню Йорку, розуміючи своє завдання у питанні виховання української молоді, як нового аванґарду в боротьбі за волю і права української нації перебрала на себе завдання присвятити в цьому році ще більше уваги і посилити працю в тому напрямі.

Бо хіба ж ми можемо бути байдужі, який життьовий шлях виберуть українські діти.

Заходом ОЖ ОЧСУ Відділ в Ню Йорку та Управою Школи Українознавства Осередку СУМА відсвятковано „Писанку для української дитини" з мистецькою програмою під зарядом директорки п-і П. Андрієнко-Данчук та тепер вже покійної п-і Б. Чарторийської.

Щоб підкреслити цю подію влаштовано зустріч дітвори з колишнім українським політв'язнем Надією Світличною, що пройшла у зворушливім і сердечнім настрої для нас усіх. Все ще *(Продовження на ст. 3)*

КОНҐРЕС СХВАЛИВ ЗАКОН ПРО СТВОРЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ

Вашінґтон. — У середу, 11-го липня, Палата Репрезентантів схвалила малою більшістю схвалений вже раніше Сенатом законопроєкт про створення окремого, на міністеріяльному рівні, Департаменту освіти і виховання. Створення такого нового департаменту пропонував уряд президента Картера. Голосування в Палаті було 210 голосів за і 206 проти.

Сенат схвалив подібний законопроєкт в квітні ц. р. більшістю 72 голосів проти 21. Звертається увагу, що між цими двома законопроєктами, що їх схвалили раніше Сенат і тепер Палата Репрезентантів, є поважні розбіжності і передбачається, що спільна палатно-сенатська конференція матиме поважні труднощі в намаганнях узгіднити обидва законопроєкти. Законопроєкт, що його схвалив Сенат, відноситься головно до самого створення нового, вже 13-го з черги, департаменту для координації розпорошених по інших департаментах освітньо-виховних справ. Натомість законопроєкт, що його схвалила Палата Репрезентантів, включає вже цілий ряд практичних справ, зокрема можливість на введення початкової молитви в школах, заборону перевожування студентів автобусами для творення расового балянсу в школах, дозвіл на введення расових ча статевих квот студентів в коледжах та ряд подібних справ.

Між іншим, законопроєкт Сенату включає додаток про створення Бюра двомовного навчання і справ меншин, директор якого підлягав би безпосередньо секретареві освіти. Цей додаток внесли спільно сенатори Абрагам Рібікоф, Деннис ДеКонсіні та Пітер Доменісі. Законопроєкт Палати Репрезентантів не має подібного додатку, однак передбачає пост асистента секретаря для спеціяльної освіти, що могло б також включати двомовне навчання.

ҐАРВАРДСЬКА ШКОЛА ПРОПОНУЄ БІЛЬШЕ ВИКОРИСТОВУВАННЯ СОНЯШНОЇ ЕНЕРҐІЇ

— Кембридж, Масс. — Гарвардська Школа Бизнесу, після шістьох років студій і аналізи енергетичної проблеми в Америці, прийшла до цілого ряду практичних заключень, пропонуючи зокрема ощаджування енергії та поступового розвитку і більшого використування соняшної енергії, замість розвитку синтетичного пального — інформує „Ню Йорк Таймс" з 12-го липня.

Подібні рекомендації видвигали вже інші урядові і приватні інституції, які займаються і студіюють енерґетичну проблематику Америки, але існували припущення, що ці інституції й агенства могли керуватись деякими „антибізнесовими пересудами".

Гарвардська Щкола Бизнесу зібрала висновки своїх студій у 350-сторінкове звідомлення, а директор т. зв. „Енергетичного проєкту" цієї школи, проф. Роберт Стобо, заявив: „Ми не кажемо, що ми матимемо соняшну суспільність. Ми тільки кажемо, що ми повинні йти в тому напрямі та що розвиток повинні підтримати не тільки ті, що цікавляться оточенням, але й нафтові компанії та вся бизнесова громада для її власного добра".

Студія Гарвардської школи під заголовком „Енерґетичне майбутнє" має бути опублікована окремою книжкою з кінцем цього місяця і її можна буде набути в книгарнях.

Президент Картер закінчив наради, приготовляється до промови

Вашінґтон. — Згідно з інформаціями з Білого Дому, президент Джіммі Картер минулої середи, 11-го липня, закінчив у Кемп Дейвиді, урядовій дачі в Меріленді, свої однотижневі наради з фахівцями і тепер протягом двох днів у цій же дачі реасумує вислід своїх нарад та приготовляється до заповідженого вже раніше звернення до народу в справі енерґетичної проблематики країни. Передбачається можливість, що Президент виголосить це своє слово-звернення в неділю ввечері. Рівночасно з урядових джерел інформується, що Джеймс Р. Шлесінджер, секретар енергії, готовий до резиґнації зі свого посту, але інші урядові речники відмовились підтвердити цю інформацію.

Землетрус вполизу Шанхаю усмертив 11 осіб, багатьох поранив

Пекін, Китай. — У середу, 11-го липня, сильний землетрус навістив територію Китаю, 150 миль на північний захід від Шанхаю, вбиваючи 11 осіб і поранивши багатьох, — інформує „Нове Китайське Пресове Аґентство".

З офіційних джерел подають, що землетрус розпочався о год. 6:57 увечері, сконцентрувавши свою силу в районі Лянґу провінції Янґсу. Більшість домів на цьому обширі землетрус зовсім знищив, 70 відсотків будівель в інших частинах цього району є також зруйновані і зірвані деякі греблі на річках. Пресове аґентство подає, що коливання землі було таке сильне, що його, крім в Шанхаї, відчувало багато інших провінцій Китаю.

Китайські військові частини заатакували територію В'єтнаму

Банґкок, Тайлянд. — Пресові аґентства інформують, що у середу, 11-го липня на територію В'єтнаму, понад дві милі від кордону, вступив китайський військовий батальйон — 1,500 вояків, вбиваючи цивільних людей, підпалюючи доми та винищуючи урожай.

Натомість речник китайського уряду в Пекіні обвинуватив в'єтнамців, що це вони допускаються різних провокацій внутрі китайської території.

Тим часом офіційний орган В'єтнамського уряду — „В'єтнамське Пресове Аґентство" інформує, що в'єтнамський уряд вніс протестаційну ноту до уряду Китаю, засуджуючи атаку як „зумисний акт" з прицілом на „нараження безпеки В'єтнаму і затруєння атмосфери переговорів".

А. САДАТ І М. БЕҐІН ЗАКІНЧИЛИ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Ізраїльський прем'єр Менахем Беґін та єгипетський президент Анвар ель-Садат під час пресконференції в Алексанрії.

— Александрія, Єгипет. — Президент Єгипту Анвар ель-Садат і прем'єр-міністер Ізраїля Менахем Беґін закінчили дводенні наради у цьому відпочинковому центрі на побережжі Середземного моря в справі переведення в життя постанов підписаного цими країнами мирного договору та погодились продовжувати їх в Гайфі, Ізраїль, під кінець серпня ц. р.

Під час пресової конференції в середу, 11-го липня, Садат і Беґін схарактеризували розмови, як „теплі і успішні", хоча вони не подали до відома конкретних заходів у переведенні в життя постанов спільного договору, зокрема таких питань, як автономія для палестинців на Ізраїлем окупованих територіях біля міста Ґази і на західньому березі ріки Йордан, майбутній статус Єрусалиму тощо. Президент Садат заявив кореспондентам, що він і Беґін „погодились не погоджуватись" в справі ізраїльських поселень на західньому березі ріки Йордан, а натомість зосереджували увагу на „загальну ситуацію" на Близькому Сході. Садат і Беґін відмовились входити в подробиці розмов, підкреслюючи, натомість, сам факт їхніх зустрічів, що є запорукою „успіху на дальшу мету" у розв'язці поодиноких проблем.

Щодо питання автономії для палестинців, Садат сказав, що „ми свідомі того, що маємо час" на розв'язку цього питання. Це раніше підтвердив спеціяльний амбасадор ЗСА Роберт Стравс, який заявив після повороту з подорожі по Близькому Сході, що він не сподівається будь-яких конкретних вислідів теперішніх розмов та що на них прийдеться почекати аж до осені.

Дорадники Садата і Беґіна мають почати чергову серію нарад в Гайфі вже 5-го серпня, хоча ще не відомо, чи порядок нарад включатиме питання автономії для палестинців.

Берлінґуер закріпив своє становище лідера італійської Компартії

Рим, Італія. — Енріко Берлінґуер, секретар Комуністичної партії Італії, вийшов переможно з внутрішнього конфлікту партії, закріпивши за собою ще сильніше становище її лідера та добившись вибору чотирьох своїх однодумців до семичленного секретаріяту.

У вівторок увечері, 10-го липня, 169-членний Центральний комітет обрав до секретаріяту, крім Берлінґуера, ще чотирьох членів ним очолюваного крила партії та двох технократів, схвалюючи тим самим поміркувану настанову Берлінґуера та його рішення перейти в ряди опозиції до Християнсько-демократичної партії. Скрайнє крило італійської компартії втратило два голоси в секретаріяті, який тепер є домінований фракцією Берлінґуера.

Причиною конфлікту була програ комуністів в останніх виборах до Палати Депутатів і до Сенату, які відбулись 3-го червня ц. р. У виборах до Палати Депутатів Комуністична партія Італії одержала 30,4 відсотка голосів — на 4 відсотки менше, як у виборах в 1976 році. У виборах до Сенату ці голоси впали до 31,5 відсотка, тобто на 2,3 відсотка менше. Скрайнє крило партії обвинуватило Берлінґуера у програній, вказуючи на його політику „історичного компромісу", тобто співпраці з Християнсько-демократичною партією. Опрокидуючи ці закиди, Берлінґуер сказав, що його настанова була правильна, але актив партії зробив ряд помилок у переведенні її в життя. Тому він тепер змінив своє становище і висунув пропозицію перейти в ряди опозиції, що й схвалив центральний комітет майже одноголосно. Берлінґуер заявив, однак, що ним очолювана партія додержуватиметься поміркованих напрямних у відношенні до інших політичних партій Італії.

ЗСА переговорюють з нікараґуанськими повстанцями

Сан Хозе, Коста Ріка. — Члени нікараґуанської повстанської хунти інформують, що їхні розмови із спеціяльним висланником З'єднаних Стейтів Америки в справі „спільної мети", себто усунення від влади президента Анастасія Сомози, успішно продовжуються і конкретизуються.

Американським послом у переговорах з хунтою є Віллям С. Бовдлер. Згідно з повідомленням, розмови в основних справах уже успішно закінчено і тепер обмірковується пункт за пунктом поодинокі пропозиції. Першою справою є уступлення президента Сомози, на що Америка вже має його згоду і тепер обмірковується вже тільки умови його уступлення. Другою справою, яку обстоює Америка є справа поширення революційної хунти та доповнення її новими більш поміркованими, людьми. Повстанці побоюються, що їхня згода на таке поширення хунти може виглядати на їх капітуляцію перед Америкою.

Лідер лівої партії веде у виборах на президента Болівії

Ля Паз, Болівія. — Після обчислення двох третіх голосів з виборів на президента Болівії, що відбулись 1-го липня, на перше місце висунувся кандидат лівої партії, Герман Сілес Суазо, з 35,4 відсотками голосів. На другому місці з 31,8 відсотками голосів є лідер болівійського Націоналістично-революційного руху Віктор Паз Естенсоро.

Сілес Суазо є членом Партії народницько-демократичної єдности.

Якщо ніодин кандидат не одержить абсолютної більшости голосів, тоді Конґрес Болівії вибере нового президента з-поміж двох провідних кандидатів.

КИТАЙ ПРОГОЛОСИВ ПЕРШИЙ КОДЕКС ЗАКОНІВ

Пекін. — Уряд Китайської Народної Республіки 7-го липня ц. р. проголосив перший кодекс законів від часу заснування комуністичного Китаю, які вияснюють, що становить злочин в обличчі встановленого права.

Кодекс забороняє тортури для одержання інформацій від арештованих осіб та ставить поза законом кривоприсягу, нелеґальне арештування та безправні ревізії громадян та їх домів. Одначе, нове законодавство задержує кару смерти за „найбільш огидні злочини" — вбивство, грабунок, підпал, уживання вибухових матеріялів, вбивство отрутою і т. п.

Це перший раз за останніх 30 років, що біля одного більйона китайців мають кодекс карних законів, які вияснюють їхні громадянські права та які, принаймні в теорії, дають одиницям охорону держави, що було нечуване досі під комуністичним режимом.

Кодекс також намагається дати дуже загальну дефініцію „контрреволюційних дій", які також потягають за собою кару смерти. Дефініція охоплює такі провини, як намагання усунути леґальний уряд, шпигунство, підкупство державних урядовців, схоплювання літаків, саботаж та за „відмову платити податки".

Досмертні засуди чекають тих, що „заколочують публічний лад", перепачковують наркотики, ґвалтують жінок, і за нелеґальний виїзд за кордон.

Кримінальні закони застосовується до злочинів, доконаних на китайській території і на китайських кораблях і літаках. Чужинці, які провиняться проти закону, можуть бути депортовані як засіб „виімкової" кари. Коли чужинець допуститься до злочину проти китайського громадянина чи проти Китаю поза межами держави (Китаю), його можуть судити, коли він прибуде до Китаю.

У минулому обвинувачених суджено звичайно в масових розправах, де підсудні дуже часто не знали за що їх судять. Згідно з офіційною інтерпретацією нового кодексу карних законів, права громадян в Китаї є забезпечені і що „індивідуальні, демократичні чи будь-які інші права громадянина не можуть бути порушені будь-ким, чи будь-якою організацією". У минулому, — твердять урядові кола в Пекіні, — права громадян не були гарантовані, тому їх часто порушувано, чого тепер не буде, завдяки новому кодексові карних законів, які виключають будь-яке порушення громадянських прав, — твердять урядові чинники Китаю.

Совєтська влада старатиметься використовувати твори Лесі Українки проти „буржуазних націоналістів"

Київ. — У Київському меморіяльному музеї Лесі Українки з нагоди завершення випуску збірання творів цієї поетеси у дванадцяти томах, підготовленого інститутом літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УССР за участю співробітників Інституту мистецтвознавства фолкльору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УССР, науковців столичного університету, тут відбулася зустріч членів редакційної колеґії видання, упорядників, редакторів в-ва „Наукова думка", представників літературної громадськости міста, — інформує київська „Літературна Україна".

У зміст останнього видання творів Лесі Українки входять: поезія, проза, прозові переклади, епістолярна спадщина, записи народної творчости поетеси та „Пісні з голосу Лесі Українки", записані Миколою Лисенком та Климентієм Квіткою. Поезії подані за збірками, які впорядкувала сама Леся Українка, а не в хронологічному порядку, як це було досі в інших виданнях.

Промовляючи на зустрічі, Є. С. Шабліовський, голова редакційної колеґії та член-кореспондент АН УССР зфальсифікував життя і творчість Лесі Українки, бо сказав таке: „Завершення видання творів Лесі Українки — важлива подія в літературно-мистецькому житті Радянської України. Ще раз підтверджена марність потуг буржуазно-націоналістичних фальсифікаторів витлумачити біографію і творчість поетеси-інтернаціоналістки в своєму дусі. Поетеса була діяльним учасником загальноросійського революційно-демократичного духу, гарячим прихильником єднання всіх прогресивних сил, духовного взаємопізнання і творчого співробітництва народів. І сьогодні її спадщина — гостра зброя в боротьбі проти наших недругів. Стотисячний тираж видання швидко розходиться, що служить переконливим свідченням популярности і злободенности вогненного слова дочки Прометея".

Біля села Красного в Україні знайдено срібні монети

Суми. — До Путивльського крайознавчого музею доставив один робітник 228 срібних монет разом із мідною посудою. Ця цікава знахідка трапилась біля села Красного, Путивльського району, коли цей робітник під час земляних робіт, вигортавши бульдозером землю, завважив, як з-під ковша його машини почали сипатися монети.

Працівники музею після довгих нарад зі спеціялістами прийшли до висновку, що всі ці срібні монети випущено шість сторіч тому. Вони дісталися сюди торговельними шляхами. — інформує київська „Радянська Україна".

„Братерське єднання" на концерті в Києві

Київ. — Тут, — як інформує київська „Молодь України", — для учасників засідання, присвяченого 60-річчю комсомолу України, відбувся „святковий" концерт.

„Святковість" цього концерту, мабуть, полягала, як видно це з виступів „юних сил комсомолу", на промовах, вокальних, музичних та танцювальних точках, а щобільше полягала на цьому, що на естраді виступали на переміну українські і російські виконавці, а також авторство цих точок належало двом „братнім" народам во виду відзначування „325-річчя возз'єднання".

Та й мова, хоча це було засідання комсомолу України, лунала й по-російськи. Поміж різними піснями „вперше прозвучала" на цьому концерті пісня присвячена ЛКСМУ п.з. „Спасибо вам, большевики"! Слова до неї написав Л. Татаренко, а музику скомпонував А. Зуєв — „молодший і старший" брати-члени „великого радянського народу".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тиждень Поневолених Націй

Дня 17-го липня 1979 мине двадцять років від ухвалення американським Конгресом Резолюції про Тиждень Поневолених Націй, яка по підписанні Президентом Двайтом Д. Айзенгавером, стала федеральним законом (Публічний Закон 86-90). Закон зобов'язує кожночасного президента Америки проголошувати третій тиждень липня кожного року Тижнем Поневолених Націй та видавати спеціяльні проклямації, закликаючи американський народ відповідними церемоніями відзначати цей Тиждень „до того часу, коли всі поневолені нації в цілому світі не осягнуть свободи й незалежности".

Ця резолюція була ухвалена в часі, коли „холодна війна" була в найбільшому розгарі, і тому реакція Москви була зухвала та визиваюча. Нікіта Хрущов кричав до віцепрезидента Ричарда Ніксона під час візити останнього в Москві, називаючи резолюцію „брутальною провокацією" та „вмішуванням Америки у внутрішні справи СССР". Підгорному навіть дозволила Москва говорити в Об'єднаних Націях по-українськи та вихваляти життя „вільної" України в складі Совєтського Союзу.

Зчасом з приходом політики „мирної коексистенції" чи „мирного співжиття", президентські проклямації ставали звичайною рутиною, що, одначе, не перешкоджувало Москві щороку вести гостру кампанію проти Тижня Поневолених Націй в пресі, радіо та на різних міжнародних конференціях, включно з Об'єднаними Націями.

Коли Білий Дім та Державний департамент трактували Тиждень Поневолених Націй досить байдуже, а навіть холодно, то американський Конгрес всеціло піддержував ідею допомоги, хоч би морально, для поневолених націй. Кожного липня ряд американських сенаторів і конгресменів виголошували і виголошують відповідні промови та заяви в Конгресі, які опісля друкується в „Конгресовому Рекорді", закликаючи американський народ до відзначування Тижня та висловлюючи моральну піддержку поневоленим народам. Рівнож губернатори різних стейтів та посадники багатьох міст видають щорічно спеціяльні проклямації з нагоди Тижня Поневолених Націй.

У цьому загальноамериканському процесі велика заслуга належить проф. Левові Е. Добрянському, президентові УККА та цілій системі УККА. Проф. Добрянський є автором Резолюції про Тиждень Поневолених Націй та головним „мотором" відзначувань Тижня по містах Америки. Він допомагає різним американським патріотичним організаціям відзначувати цей Тиждень як голова організації, якою є Крайовий Комітет Поневолених Націй.

Заслуга УККА в тому, що від самого початку проголошення Тижня Поневолених Націй такі публікації УККА, як „Український Квартальник" і раніше „Український Бюлетень", безнастанно пропагували на англійській мові ідею Тижня. УККА також майже кожного року видає спеціяльні брошури в англійській мові про поневолені нації, які у великих тиражах розсилають по цілій Америці.

У чому є значення Тижня Поневолених Націй?

Поперше Тиждень Поневолених Націй є політичним символом та пригадкою для цілого світу, що російська комуністична імперія є побудована на поневоленні мільйонів неросійських народів, більшість з яких мають свою давню історію, культуру й цивілізацію та політичну традицію самостійности.

Подруге, Тиждень Поневолених Націй є законом в ЗСА, і це, мабуть єдиний випадок, що Україна та інші неросійські народи є офіційно визнані законом такої могутньої потуги світу як Америки, як поневолені нації, які повинні мати свою політичну самостійність.

Потретє, поневолені народи — це одно з найслабших місць московсько-комуністичної імперії. Тому Москва так тривожиться на саму згадку про поневолені нації, бо вона знає силу та значення визвольних рухів.

Українські громади повинні навіть більше ніж інші етнічні групи активно піддержувати відзначення Тижня Поневолених Націй з уваги на те, що без України будь-яка інша поневолена нація не зможе визволитися з московської кормиги. Ми, очевидно повинні ні на одну хвилину не забувати про поневолення України, і тому нам треба говорити й писати про це не так для нас, українців, а для Америки, для цілого світу.

Цьогорічне відзначення Тижня Поневолених Націй дає нам цю виїмково добру нагоду висловити наші почування та почування наших братів і сестер в Україні, які серед тяжких обставин боряться за визволення з московської неволі.

Іван О. Флис

ОДИНАДЦЯТЬ ДНІВ ІЗ ВАЛЕНТИНОМ МОРОЗОМ

[1]

Старання звільнити Валентина Мороза зі совєтської тюрми почалися ще в 1970 році. Ціла українська спільнота в Америці й Канаді, включно з Українським Народним Союзом, брала активну участь у цих стараннях.

Майже в кожному місті Америки й Канади відбувалися численні маніфестації і протестні паради, що їх влаштовували українські громади. У багатьох містах заснувалися „Комітети Мороза" і їхня діяльність теж вимовно включилася у ці старання.

Деякі українські політичні угруповання, не будучи певними, які політичні погляди в Мороза, приглядалися цьому збоку, придержуючись засади: „Почекаємо — побачимо".

Щоденник „Свобода", що його видає Український Народний Союз, як також англомовний „Український Тижневик", подаючи звідомлення із кожної маніфестації і кожної акції „Звільніть Мороза", перетворили окремі дії в широку, об'єднану, загально-громадську акцію. Під час голодівок Валентина Мороза „Свобода" подавала кожного дня звідомлення зі стану здоров'я Мороза та зв'язаних із цим подій.

Після голодівок В. Мороза почалися голодівки студентів, Союзу Українок, молоді та інших організацій.

Український науковий Інститут при Гарварді запропонував В. Морозові працю викладача, якщо б він приїхав до Америки. Український Народний Союз пообіцяв йому матеріяльну допомогу, як теж покриття коштів переїзду і медичних видатків.

Українська громада була в постійному контакті з представниками американського і канадського урядів, кожночасно передаючи їм прохання, щоб вони інтервеніювали в справі звільнення Мороза. Ім'я „Мороз" стало дуже відоме і популярне серед американських і канадських урядових кіл.

Із огляду на те, що старання звільнити Мороза тривали так довго, вони поволі, зчасом, притихли і всі більші акції припинилися. Деякі люди взагалі втратили були надію на те, що Москва будь-коли звільнить Мороза.

На початку лютого цього року до моєї канцелярії зайшов один з редакторів англомовного „Українського Тижневика", Ігор Длябога, і сказав: „Пане Голово, у вересні 1975 року голова Верховної Ради УССР І. С. Грушецький сказав трьом членам канадського парляменту, що коли Мороз відсидить свою кару і якщо американці ще дальше бажатимуть мати його в Америці, то можуть його мати. Реченець кари Мороза кінчиться в червні ц. р., а беручи до уваги те, що різні Комітети Мороза майже перестали діяти, не мають бо нових ідей, чи не добре було б зробити щось такого, що пробудило б їх усіх зі сну".

Після цієї розмови, я зразу написав листа до державного секретаря Сайруса Р. Венса, повторив у ньому заяву І. С. Грушецького, покликався також на інші факти і закінчив листа словами: „Наші члени, як і ціла українська громада в Америці, є дуже затурбовані цією справою і готові зробити все можливе, щоб спровадити Мороза, після його звільнення, до Америки. Америка дуже багато скористає з того, коли в ній замешкає світової слави історик і борець за людські права. Ми будемо дуже вдячні за кожну допомогу в цій справі, яку одержимо від Вас і Вашого департаменту".

У англомовному „Українському Тижневику" за 11-го лютого 1979 року надруковано заклик до членів УНСоюзу, що я його підписав. У цьому заклику я звернувся до всіх членів УНС із проханням писати листи до своїх конгресменів, сенаторів і членів канадського парляменту і просити їх, щоб вони зв'язалися з відповідними чинниками, які допомогли б Валентинові Морозові еміґрувати до Америки.

Такий самий заклик надруковано теж українською мовою у „Свободі".

У додатку, починаючи з 11-го лютого 1979 року, в кожному числі „Українського Тижневика" друковано свого роду оголошення величини двох колонок, довге на 3½ інча, обведене чорною обвідкою, де була поміщена світлина Валентина Мороза і напис „Так, ми його хочемо!"

Таке оголошення друкував „Український Тижневик у кожному числі аж до часу звільнення Валентина Мороза.

Кожночасно висилано один примірник до Державного департаменту і до багатьох американських сенаторів та конгресменів.

Ми переконані в тому, що постійні пригадки в „Українському Тижневику" в напрямі відновлення старань над звільненням Мороза були дуже на часі. Вони появилися саме тоді, коли Державний департамент почав переговори зі совєтськими урядовими чинниками в справі виміни двох совєтських шпигунів за зв'язаних дисидентів.

Це не був припадок, що прізвище Мороза було включене в договір виміни.

Подаємо це тільки тому, щоб представити нашій

(Продовження на ст. 3)

Гаррій Імас

У ЇДАЛЬНІ СВОЇ ПРОБЛЕМИ

Останнім часом на сторінках совєтської преси з'явилося кілька матеріялів про фірму „МекДоналд" — добре відому у З'єднаних Стейтах Америки. Її звинуватили у сприянні в перегонах узброєння, вихованні американської молоді в дусі мілітаризму та експансіонізму, пропаганді американського способу життя. Що ж то за фірма? Може „МекДоналд" воєнна фірма? Чи якась військова школа? Або це засіб масової інформації, яких так багато в Америці' Ні, „МекДоналд" об'єднує добре наладжену мережу численних їдалень та кафетерій, де кожен американець або гість, у ЗСА може одержати сніданок, обід чи вечерю за одну-дві хвилини. „Гембургер", тобто „бутерброд" з котлетою, смажена картопля, різні тістечка з рибою чи сиром — ці та інші страви швидко потрапляють з електричної кухні на роздавальні лінії „МекДоналда", задовольняючи найвибагливіших відвідувачів.

У відповідь на прохання американських журналістів прокоментувати висловлювання совєтської преси, керівники цієї фірми щиро зазначили: очевидно, совєтським газетярам вже немає про що писати. То ж можемо порадити їм більше уваги приділяти власному громадському харчуванню.

Гортаючи сторінки республіканських центральних газет, одразу ж відчуваєш вже знайомий політичний підхід совєтської преси до кухарів та їх продукції. Як завжди, всі випадки життя підкріплюються ленінськими цитатами. Виявляється, Ленін відносив громадське харчування до паростків комунізму.

Як же сьогоднішні спадкоємці Ілліча плекають і розвивають ці паростки? Скажемо одразу: в порівнянні з фірмою „МекДоналд" — погано. Здебільшого спостерігається зростання громадського харчування вшир, тобто розширення мережі, й менше — углиб, коли удосконалюються, урізноманітнюються форми і методи обслуговування в їдальнях, кафе, ресторанах.

Наболіле питання громадського харчування — це забезпечення гарячими стравами робітників великих підприємств, які працюють у три зміни. Якщо робітники першої зміни ще взмозі одержати обіцяний їм набір страв, то другу зміну вже чекає, так би мовити, урізаний комплексний обід, а третя вимушена задовольнятись буфетною продукцією. Нині у літню пору, коли скрізь має бути повно свіжої городини, громадське харчування відчуває дефіцит овочевих страв. Коли ж вони з'являються, їхня вартість вища, ніж ціна цілого комплексного обіду для робітника. Тоді починається полеміка між керівниками громадського харчування і профспілками. Перші не можуть знизити собівартість продукції, другі не квапляться виділяти допоміжні кошти. А терплять від цього робітники, які працюють на підприємствах Києва і Запоріжжя, Харкова й Львова, Полтави й Донецька. Цей перелік можна продовжити.

А як з харчуванням школярів? Їх часто називають „привілейованим класом радянського суспільства". Здавалося б саме для них оті паростки комунізму мають зростати і зростати. Тим часом київська газета „Радянська Україна" закликає дітлахів до участи у здешевленні власного харчування. Яким чином? Що вони можуть зробити? Виявляється, здешевити харчування можна за рахунок городини, вирощеної на пришкільних ділянках. Що це — елемент натурального господарства? Якщо хочете — так, але ж що робити, коли немає іншого виходу?

„У Костопільському районі на Ровенщині", — пише газета „Радянська Україна", — є змога здешевити харчування, поперше, за рахунок городини, вирощеної на пришкільних ділянках, подруге, за рахунок фондів, виділених колгоспами і радгоспами". Але шлях овочів на іншому маршруті, тобто з колгоспів часто уповільняються із-за нерозпорядливости районної споживчої спілки. В результаті якість страв тут низька, асортимент їх бідний. „Чомусь, — визнає газета, — постійно виникають проблеми тарілки і ложки". Чому, запитуєте? А тому, що тут бракує посуду і справжнього турботливого господарювання.

Деякі зауважуватимуть: це — дрібниці. Ні. У Полтавській області, наприклад, із 44-ох шкіл Лубенського району належні умови для зорганізування правильного харчування дітвори мають лише десять. Уявляєте: 10 з 44-ох. В інших 34-ох школах Лохвицького, Гадяцького та інших районів Полтавщини погане технологічне та холодильне обладнання, обмежений асортимент страв.

Недоліки громадського харчування зокрема відчутні тепер, улітку, коли розпочався сезон відпусток. Пройдіться вулицями приморської Одеси. Більшість їдалень, кафе та буфетів — це невеличкі тісні приміщення. Під дверима можна побачити черги. І цілком зрозуміло: не кожний може користуватися послугами ресторанів, де сьогодні підвищено ціни і де переважно приймають чужинців, пригощаючи їх делікатесами за валюту, зрозуміло. Маємо на увазі такі ресторани, як: „Одеса", „Красный" та інші. До речі, в Одесі громадське харчування і вшир не зростає. За три роки десятої п'ятирічки у місті-курорті намічається збудувати аж... сім високомеханізованих їдалень, а тим часом є тільки одна. Не поспішають і з ремонтом діючих підприємств громадського харчування. Так, майже два роки тривав ремонт ресторанів „Варна" та „Київ".

Стан громадського харчування, торгівлі та сфери обслуговування настільки тривожний, а кількість скарг у республіці така велика, що у квітні це питання стало предметом обговорення чергового пленуму ЦК Компартії України. Навести порядок, підвищити культуру на підприємствах галузі, — з такою вимогою звернулося ЦК до своїх підлеглих. Що ж примусило керівників республіки бути такими суворими? Низька культура послуг, пияцтво в їдальнях, кафе, ресторанах, а ще музика, яку на пленумі охарактеризували, як низькопробну. Зокрема часто називалися такі міста, як: Львів, Харків, Київ, Одеса. Що ж пропонувалося на Пленумі для поліпшення становища? Може, зрештою зліквідують проблему дефіцитних продуктів? Чи здіймуть з шиї працівників громадського харчування так званий „горілчаний план", заради виконання якого вони продають спиртні напої понад норму? На сторінках совєтської преси на ці запитання відповіді немає.

Тим часом питання як працює сусідня їдальня чи кафе хвилює багатьох людей в Україні. Адже у містах кожен третій мешканець — відвідувач громадського харчування. Часто-густо не задоволений порожніми полицями державних гастрономічних магазинів, він крокує до кулінарії чи домової кухні, розраховуючи на якийсь м'ясний чи борошняний напівфабрикат. І знову ж залишає прилавок без покупки. Питаєте чому? А тому, що завдання з виробництва власної продукції не виконуються. Торік, наприклад, майже кожне друге обласне управління громадського харчування залишилося у відступаючих з цього показника.

Центральні республіканські газети—органи керівних партійних та совєтських кіл — вбачають причини недоліків у безвідповідальності, формалізмі окремих працівників. Труднощі, які щодня відчувають рядові споживачі, називаються надуманими, а проблеми — вигаданими. Тим часом вони існують, їх треба вирішувати. Адже йдеться про щоденну необхідність нагодувати, обслужити мільйони людей.

А тепер повернемося до вже знайомої нам смачної фірми „МекДоналд". Проглянувши американські газети я швидко з'ясував причини помилки совєтської преси. Існує в Америці інша фірма із співзвучною назвою „МекДонелл Даглес", яка продукує важкі бомбардувальники. Саме вона, звичайно, цікавила совєтських журналістів. А тим часом вогонь критики вдарив по... смажених котлетах.

З НАШИХ БУДНІВ

ПРО БОЖІ ТРУБИ

Мабуть останнє передвакаційне засідання політичного перелазу в Ню Йорку було присвячене дуже важливій та актуальній тепер справі покликання до дяківського стану. Цю проблему зактуалізувала постанова Стемфордської епархії влаштувати літом цього року дяківські курси.

— Ну, найвища пора! — забрав слово заслужений диригент Святоюрського церковного хору, якого покійний Михайло Островерха мабуть таки слушно назвав „Божою трубою" за його прекрасний голос. — Зарядження стемфордського Владики тепер єдине на потребу, яко же наш дяківський стан у цій країні поволеньки викінчується. Колишні оперові співаки, що рятували ситуацію, як могли, відходять до Вічности один за одним, єдиний в нашій Метрополії маестро Лев Рейнорович стоїть ще твердо в крилосі, ніби той віковий дуб серед зрубу. А як настає велика потреба, то дорогий маестро заспіває ще Виборного в „Наталці", і Батька в „Катерині", та й оперний ансамблик може покликати до життя в пожарному випадку...

— А чи є надія на те, що прибудуть до нас з України дяки-дисиденти? — поставив питання в справі формальній т. зв. „ливанський амбасадор".

Покищо не прибув жадний, — сумно поник головою передбесідник. — Та й не знати, чи совєти залишили ще котрогось при житті. Розійшлися були чутки, що звільнили з лягрів отця Романюка, та чи приїде він до нас зі своїм дяком, чи без нього — Господь святий знає.

— Прошу шановних колег, — обізвався пан меценас, аматор німецького пива, — те ще замало видати розпорядок про влаштування курсів: справа заключається у тому, скільки кандидатів на ці курси запишеться! Якщо мамуся в хаті упреться, що вона хоче бачити свого синка лікарем чи адвокатом, тоді всі заклики і всі апелі до української молоді, щоб вона поповняла священичі лави — нанівець придадуться... А що вже говорити про дяківську професію! Хто з молодих нині захоче стояти в крилосі в характері „Божої труби"?

— Ой, так, так, — ще раз поник головою представник духовного стану. — В такій ситуації, одна щира молитва може проламати стіну впертости й несвідомости. Тому я і кажу, що з нагоди 16-го Світового Дня Молитов, треба було нам молитись і за покликання до — дяківського стану.

Ікер

Степан Колодій

ПРОФ. Д-Р МИКОЛА ПОЛЕВСЬКИЙ

(У 10-річчя смерти піяніста і педагога)

Проф. д-р Микола Полевський

Дня 4-го січня 1979 року минуло десять років від дня смерти видатного піяніста і педагога бл. п. проф. д-ра Миколи Полевського, який повністю віддав себе мистецтву і своїм учням і ціле життя і до останньої хвилини горів невгасаючим творчим вогнем

Цей аристократ духа, поет у музиці передав свої надзвичайні знання учням і хоча мав за собою величезний досвід і досягнення, він завжди безупинно стримів до високої досконалости. З постійним творчим запалом він працював до кінця свого життя, яке несподівано погасло, бо п'ятнадцять хвилин після того, як він закінчив лекцію. Тоді саме відбувалася проба концерту Гайдна; проф. Полевський виконував партію оркестри на другому фортепіяні. З цієї проби проф. Полевський не повернувся додому, смерть настигла його на вулиці.

Проф. д-р Микола Полевський лавреат Московської консерваторії закінчив педагогічний і віртуозний факультет (школа С. Танеєва, С. Рахманінова, Арс. Корещенка) і також Московський університет.

Восені 1918 року московські музики і меломани були здивовані зовсім надзвичайним рішенням Художньої Ради Московської консерваторії Філармонійного Товариства, бож на посаду професора кляси фортепіяна запрошено 21-річного піяніста Миколу Полевського, який був наймолодшим з усіх професорів. Але, однак, рік пізніше проф. Полевський згодився на пропозицію бути професором Харківської консерваторії, бо у нього було велике бажання працювати для України.

Професор Полевський зробив дуже багато для популяризації творів українських композиторів, часто був першим їх виконавцем, як рівнож і редактором.

У ювілейній книжці „П'ятдесят років вищої школи" (Московської філармонії) в статті С. Чемоданова на сторінці 25 поруч з найбільш видатними митцями, як, наприклад, Сергій Кусевицький, Л. Собінов, О. Кніппер-Чехова, В. Мейєргольд, Н. Потоловський, В. Калинників, Тіна Лернер, В. Небольсін бачимо й ім'я проф. Миколи Полевського і його дружини проф. Людмили Тимошенко-Полевської.

У 1928 році проф. Полевський отримав наукове звання. Він був головою фортепіянової катедри, деканом факультету (фортепіянового і інструментального) Харківської консерваторії, головою Виконавчої Секції Т-ва ім. Леонтовича та професором Удосконалення Музичних Педагогів, а також професором „Групи Обдарованих Дітей" при Харківській консерваторії, одночасно він був також консультантом Полтавського музичного технікуму, а пізніше — професором Віденської і Римської консерваторій і Українського Музичного Інституту в Ню Йорку і Філядельфії.

Аналізуючи стиль його гри на фортепіяні треба сказати, проф. Полевський був романтиком, що підкреслювалось у багатьох блискучих рецензіях ще на початку його кар'єри. Таким самим романтиком він був і в безмежно жертвенній праці для мистецтва і в вихованні учнів. Клясу проф. Полевського закінчило понад 100 піяністів. Його учні — це: Леонід Сагалов, — лауреат Шопенівського Міжнародного конкурсу в Будапешті (перша нагорода), Микола Сільванський — піяніст-композитор, дипломант конкурсу в Києві, соліст Харківської філармонії і Лілія Фрідман-Равель—піяністка-концертантка-дипломант конкурсу в Москві, доцент Білоруської консерваторії, Лев Острін — дипломант конкурсу, артист Київської Філармонії, Клара Скрипченко — піяністка-концертантка (Україна, Німеччина, Австралія), Лідія Запорожець — проф. консерваторії в Ґрацу (Австрія), Христя Чвартацька концертувала в ЗСА, в Ню Йорку в Карнеґі Речитал Голл, в Тавн Голл, і в Бостоні, в Джордан Голл. Тут подано тільки декілька прізвищ з великої кількости високоцінних мистців піяністів, виконавців і педагогів, які студіювали під керівництвом проф. Полевського.

Проф. Полевський мав високі оцінки своєї педагогічної праці в пресі, а також опінії таких високих музичних авторитетів, як заслужені професори: К. Ігуменов, О. Гольденвейзер, У. Нейгауз (учнем якого, до речі, є відомий піяніст Еміль Гілельс і Святослав Ріхтер), композитор заслужений артист професор Золоторьов, Лев Штейнберг — народний артист, головний диригент Київської опери, Харківського та Московського Великого Театру та інші. Для прикладу подаємо декілька рецензій: „Знаю педагогічну працю проф. М. В. Полевського, тому що був головою комісії, яка приймала дипломні праці студентів, які закінчували курс Харківського Музичного Інституту. Виконання студентів кляси проф. Полевського відрізнялися великим художнім, мистецьким і технічним викінченням і яскравим розкриттям мистецького образу цілої низки найскладніших творів різноманітних стилів.

Без сумніву проф. Полевський талановитий педагог у своїй мистецькій та педагогічній праці. Він виявляє велику ерудицію і музичну культуру". Лев Штейнберг (печатка Державного Академічного Великого Театру). „Проф. М. Полевський досягає надзвичайних успіхів в своїй праці. Він — без сумніву музика, який відчуває мистецтво, і педагог, який віддається своїй праці. Виконання багатьох його студентів зробило на мене велике враження". Заслужений діяч мистецтва — проф. Г. Нейгауз.

Професор М. Полевський концертував також багато як піяніст-соліст, ансамбліст і акомпаньятор імструменталістів і відомих співаків як Б. Гмиря, М. Гришко, Кіпаренко-Доманський, Паторжинський, Віра Духовська і багато інших. Він відбував з великим успіхом концертові турне разом з його дружиною, видатною українською челісткою, професором Людмилою Тимошенко-Полевською. Наводимо для прикладу одну з багатьох рецензій: „Виконання професорів Л. Тимошенко і М. Полевського — рідкий зразок органічного зростання ансамблю; прекрасна звучність, тонкі нюанси, велика чулість звукових фарб, захоплююча розрібка динамічних ефектів". „Вісті", Харків.

Проф. Полевський був також членом Українського Тріо, яке 4-го липня 1932 року отримало звання Українського Державного Тріо, яке складалося: проф. Микола Полевський (фортепіяно), проф. Людмила Тимошенко-Полевська (чельо), доцент Олександер Іл'євич (скрипка). Це увінчалося наслідком многолітньої мистецької роботи, що її перевело Тріо в галузі пропаґанди світової клясики і сучасних творів українських композиторів. Учасники Тріо є перші виконавці більшости творів камерної української музики (Коляда, Косенко), Лятошинський, Барвінський, Нижанківський, Прибік, Костенко і інші. „Тріо є високо-культурний ансамбль, прекрасний по звучности і високо-мистецький по стилю виконання і трактуванні творів, — писав так про це тріо Пилип Казицький (композитор) „Музика".

У зв'язку з 10-річним ювілеєм Українського Державного Тріо голова Спілки Українських композиторів пише: „...Спілка вважає за потрібне відзначити ролю і значення цього ансамблю в музично-художній роботі в Україні. Поруч з популяризацією творів клясиків, ансамбль увесь час включав до своїх програм твори в першу чергу сучасних українських композиторів. Ансамбль в цілому і його учасники не тільки провели велику виконавську працю й часто були першими виконавцями камерних творів українських композиторів, але були одночасно редакторами багатьох творів українських композиторів". Проф. Михайло Тіц.

Тріо дуже багато концертувало також в Австрії, Італії в найліпших концертових залях і через радіо: Відень, Міляно, Рим, Венеція, Неаполь, Уділе, Анкона і інші.

Наводимо витяг одної з рецензій на концерт у Відні в „Mozart Sall des Wiener Konzerthauses" 7-го лютого 1945 року: „Українське Тріо складене з проф. д-ра Миколи Полевського (фортепіяно), проф. Людмили Тимошенко-Полевської (віольончеля), проф. Бориса Чумаченка (скрипка). Програма концерту складалася, за винятком одного лише „Думкового Тріо" Дворжака, з українських

(Закінчення на стор. 3)

ОДИНАДЦЯТЬ ДНІВ...

(Продовження зі стор. 2)

громаді, що УНСоюз відіграв свою важливу ролю у звільненні Мороза.

Із хвилиною, коли Мороз прибув до Америки, деякі люди і організації, які брали будь-яку участь в акціях звільнення Мороза, і такі, які до цього часу стояли осторонь, почали приписувати собі всю заслугу в його звільненні.

Український Народний Союз не має наміру цього робити, але ми хочемо заявити українській громаді, що роля УНСоюзу в цих стараннях не була аж така мала.

Самозрозуміло, що без реклями в пресі, вся акція „Звільніть Мороза", що проходила в Америці й Канаді, не була б таким об'єднаним старанням, яким вона стала. Члени УНСоюзу повинні бути горді з того, що вони теж відіграли певну ролю у загальних стараннях, як індивідуально, так і з допомогою преси УНСоюзу — „Свободи" і „Українського Тижневика".

У березні 1979 року ми вже знали в УНСоюзі, що почалися переговори про звільнення Мороза. Тоді Союз, без найменшого вагання заявив, що з хвилиною, коли Мороза звільнять, Союз забезпечить всі його потреби.

У переконанні, що ми знаємо совєтську процедуру, ми сподівалися, що Мороз буде звільнений у червні, після відбуття кари, і прибуде до Америки в часі між липнем, а груднем 1979 року. Згідно з вимогою, Екзекутивний Комітет УНСоюзу зберігав це все в таємниці.

У п'ятницю, 27-го квітня ц. р., приблизно о год. 4:15 по полудні, в часі, коли ми вже збиралися йти домів, наша секретарка Ґеновефа Куфта повідомила мене, що до мене є телефон з Державного Департаменту від д-ра Збіґнєва Бжезінського, дорадника президента Картера в справах Крайової Безпеки. Намагаючись получити мене телефонічно, нас раптово вилучено, чи то з нашої вини, чи з вини Державного департаменту. Я не мав поняття, чому д-р Бжезінські телефонував до мене, думав, що він знову хоче запросити мене до Білого Дому на інформативну конференцію.

За декілька хвилин з Державного департаменту знову до мене зателефоновано. Я підніс телефон і телефоністка, питаючи, чи при телефоні д-р Флис, повідомила мене, що зі мною хоче говорити д-р Бжезінські. За хвилину я почув голос д-ра Бжезінського: „Д-р Флис, президент Картер просив мене повідомити Вас, що Валентин Мороз є звільнений". Я занімів. У моїй голові кружляли питання: Як? Де? Коли?Це мусить бути якийсь пустий жарт,— думав я, — хтось хоче мене здурити". Але рівночасно я сказав: „Пане Докторе, дякую Вам за таку чудову вістку. Де тепер є Мороз, чи в Німеччині?" — „Мороз є в Ню Йорку," — відповів д-р Бжезінські, — телефонуйте до амбасадора МекҐенрі, а він Вам скаже, де зможете зустріти Мороза". При тому він подав мені число телефону амбасадора.

— „Пане докторе Бжезінські, — сказав я, — це прямо неймовірне. Прошу прийняти вислови подяки від усієї української громади в Америці, бо ми впевнені в тому, що ви відіграли видатну ролю у звільненні Мороза". — „Подяка належиться президентові Картерові", — сказав д-р Бжезінські. Я знову подякував йому і сказав, що ми постараємося зразу сконтактуватися із амбасадором МекҐенрі. Побажанням успіху д-р Бжезінські закінчив нашу розмову. Під час розмови я був в такому напруженні, що після розмови вибіг з бюра і вигукнув на ввесь голос. Усі повиходили зі своїх власних кімнат, глянувши на мене допитливо і з великим здивуванням. „Мороза звільнили! — вигукнув я...Підозріюваючи що з їхнім предсідником щось дивне діється, п-і Уляна Дячук і панове В. Сохан і В. Оріховський запровадили мене назад до мого бюра і там запиталися мене, що, властиво, сталося. Я повторив їм цілу історію.

Щоб впевнитись, що це все не жарт, я потелефонував до амбасадора МекҐенрі. Його не було в тому часі в бюрі, але секретарка запевнила мене, що, як тільки повернеться, він зразу потелефонує до мене.

Уміжчасі вістка про звільнення Мороза рознеслася між нашими працівниками. У радісному і тріюмфіяльному настрої вони всі зібралися біля мого бюра, очікуючи дальші вістки.

Невдовзі зателефонував амбасадор МекҐенрі. Я представився йому і сказав, що до мене телефонував д-р Бжезінські і дорадив мені, щоб я потелефонував до нього в справі Мороза. На це я одержав відповідь, що Мороз є в готелі Пляза біля Об'єднаних Націй, в кімнаті на 37-му поверсі, а при тому амбасадор заявив, що під цю пору тільки я сам можу Мороза там відвідати і привітати.

Сподіваючись, що разом з Морозом приїхали його дружина Раїса і син Валентин мол., я запитався амбасадора, чи зі мною може прийти ще декілька людей. Спершу я одержав відмовну відповідь, але після кількох моїх переконливих арґументів, він погодився на моє прохання, тільки сказав, що вони мусять перейти перевірку органів безпеки. Я подав йому прізвища п-і Уляни Дячук та п. Володимира Сохана і числа їхнього соціяльного забезпечення. На мою думку, присутність п-і Уляна Дячук була необхідна тому, щоб вона могла довідатися від дружини Мороза, що їм потрібно для започаткування життя у цій країні.

Відтак, ми вже були готові їхати до готелю.

Уміжчасі наші працівники потвердили вістку, яку почули по радіо, що Мороза звільнили. Перед нашим від'їздом до готелю, я потелефонував до УККА. Директор Канцелярії мґр Базарко поінформував мене, що саме чув по радіо про звільнення Мороза і що ця вістка всіх неймовірно потрясла. Я переказав п. Базаркові мою розмову з д-ром Бжезінскім і з адміністратором МекҐенрі. Я також повідомив п. Базарка, що ми їдемо до готелю і запитався його, чи він не хотів би поїхати з нами. Не пригадую собі, що він мені відповів, але незалежно від того, ми задержалися біля будинку УККА і п-і У. Дячук пішла до бюра. Ми сподівалися, що з нами поїдуть пп. Базарко і д-р Володимир Душник і ми постараємося вже в готелі від органів безпеки про дозвіл для них. Але обидва панове рішили не їхати разом з нами, але вибратися туди наступного дня вранці.

Опісля ми втрійку поїхали до готелю. За ними поїхали туди теж наші редактори, Євген Федоренко, Зенон Снилик, Рома Сохан-Гадзевич і Ігор Длябога.

Почувши по радіо вістку про звільнення Мороза, інші члени української громади почали збиратися біля місії ЗСА до Об'єднаних Націй, яка знаходиться декілька бльоків від готелю, сподіваючись, що там є В. Мороз.

Прибувши до готелю, ми зразу поїхали на 37-ий поверх, представилися двом членам служби безпеки та запиталися,чи можемо побачити Валентина Мороза. Після перевірки наших документів до нас підійшов амбасадор МекҐенрі, представився і запровадив нас до кімнати Валентина Мороза.

(Продовження наступного тижня: Перша зустріч з Валентином Морозом і дні, що слідували)

Літературний вечір, присвячений повісті І. Смолія у Трою

Заходом Гуртка Любителів Мистецтва відбувся у Трою 3-го квітня літературний вечір, присвячений повісті Івана Смолія „У зеленому Підгір'ї". Голова ГЛМ, інж. М. Герець, у вступному слові подав про творчість І. Смолія, автора низки повістей. Згадана повість, як і „Кордони падуть", зображує зусріч „двох світів", українців із східніх і західніх земель, представників совєтського режиму, зокрема „енкаведистів". П-і Ліза Федорів схарактеризувала учительку Зіну Онищенко, що прибула до карпатського села Міжгір'я учителювати. Під впливом нового оточення вона прозріла, відважно натаврувала енкаведистів, защо її ув'язнили.

Інж. М. Герець схарактеризував неукраїнські постаті: енкаведистів-прикордонників: Аксакова, Нахімова, Булати й ін., учительок Розу й Поліну, негативні типи повісті.

Місцевий український православний парох, о. ОлександерЛімонченко, з'ясував совєтську антирелігійну політику та пароха Міжгір'я, о.Саву, що був на своїм місці, відважно виступав в обороні церкви й релігії. Тому енкаведисти „пришили діло" йому та вирішили усунути з села. За першим разом люди оборонили його, але вкінці його несподівано вивезли. І. Дурбак підкреслив, що автор описав своє рідне село під зміненою назвою, деякі сільські типи й совєтські методи панування терором, донощицтвом і вивозами. Героєм повісти є молодий підпільник, Василь Усташ, син сільського багача, слабий фізично, але сильний духом. Малим хлопцем, він слухав як одна дівчина зі Львова читала дітям казки й оповідання про Довбуша і він забажав стати новітнім Довбушем. Як виріс, то „в його очах світилася думка і воля, якась дивна певність себе", як оповідав про нього енкаведист Аксаков, що намагався перетягнути Усташа на службу НКВД. Одначе Усташ був підпільником ОУН, помагав нашим людям переходити на Захід. Його дівчина, Галя, що допомогла учительці Зіні прозріти, приносила харчі підпільникам. Коли почалася велика облава на підпільників, то Усташ був ранений, але перед смертю вбив начальника НКВД ката Нахімова.

Сільська дівчина Галя, ще шкільна прибиральниця, полюбила Зіну, розказала їй усю правду про життя українського села на Бойківщині, допомогла їй пізнати підпільників, перебороти страх перед НКВД і стати по стороні української правди, проти московських окупантів України. Протилежністю до Усташа був міліціонер Федьо Череп, сільський бідняк, який ненавидів усіх багачів. Він задумав оженитися із Зіною, намітив заслати на Сибір одного багача, щоб посісти по ньому найкращу хату в селі. Коли він підглядав ночами попід вікнами, його вбили підпільники. Голова сільради Михайло Ковбан, що вернувся з Канади комуністом і ширив комунізм у селі, і секретар Макар, що побував у Чехії, теж були на листі вивозу на Сибір, бо совєтський режим не довіряв усім тим, хто побував закордоном, уважаючи їх шпигунами! Цікаві, кольоритні постаті дідів Онуфра й Якима, макабричні сцени вивозу на Сибір. Селяни говорять переважно бойківським діялектом, головно Галя й Федьо. Автор має чисту українську мову, гарний стиль, соборницьку ідеологію, цікавий спосіб писання, т. зв. „методу уцікавлення", що робить йоого твори такими „читабельними". Чудові описи красвидів Бойківщини, багато прецікавих моментів. Місцями автор так якби не дописував до кінця, залишаючи місце для фантазії читача. Акція розгортається у кількох площинах: Василь Усташ і Галя, Федьо і Зіна, група енкаведистів, три совєтські вчительки. Може замало позитивних сільських типів, провідників села, що протиставилися совєтському режимові. У 40-ліття зустрічі „двох світів" у Галичині в 1939 році, варто цю повість сфільмувати, щоб пригадати початки возз'єднання " Галичини з УССР!

Мгр Д. Якубович підкреслила, що в душі Аксакова відбувається боротьба, він відчуває, що в селі є добрі люди, склонюється до Зіни, дискутує з о. Савою, але вкінці в ньому перемагає комуністичний вишкіл. Зате Нахімов не має ніяких сумнівів. Замало опрацьований Усташ. П. А. Герець підкреслила, що в посвістях І. Смолія виступають люди з обох Україн, західньої і східньої, позитивні й неґативні типи. Інж. М. Герець завважив, що Зіна передала головну ідею повісти — переборення страху. Це підстава всякого опору, резистансу. Коли Зіна перемогла страх, то могла одверто виступити проти комуністичного режиму, називаючи енкаведистів — бандитами! Тепер дисиденти перемогли страх. Повість „У зеленому Підгір'ї" перша піднесла тему поборення страху. Автор І. Смолій, вичув критичний момент, коли прийде такий момент, що в Україні переможуть страх і виступлять одверто в її обороні.

Інж. Р. Галькевич розповів, як він був свідком зустрічей українців з обох сторін Збруча в 1939-41 роках у Львові й на селі. Наші діти любили учительок українок а не любили чужинок. Галичани виросли в пієтизмі до Києва, центру України, тому приймали з довір'ям українців зі сходу. По короткому часі виявилися різниці, той небувалий у Галичині страх перед критикою влади й обставин, що його мали українці з центральних земель. Їм відкрилися очі, що існує ще інший світ, інший спосіб життя. Зіна пер携родилася, бо зустрілася зі свідомим сільським елементом. Усташ був свідомий сільський хлопець, яких у Галичині було 90 відсотків. В повісті замало представлене життя і людей села. П. П. Стрижовець підкреслив, що на Сибір вивозили ночами, а не днем, як у повісті. П. К. Легка пригадала, що бачила на власні очі, як вивозили з села. Вкінці інж. М. Герець поставив питання, чи ця повість займе тривале місце в історії української літератури? Мгр Д. Якубович ствердила, що ця повість цікава, але має деякі недоліки в будові. Рецензії були прихильні. Постать Зіни ввійде в літературу, як передвісниця дисиденток.

Цей літературний вечір виявив прикмети цієї повісти, як і творчости І. Смолія, що є немов документацією історичних подій — об'єднування українських земель. Коли б цю повість сфільмувати, то глядачі фільму могли б краще зрозуміти процес „возз'єднання" Галичини зі совєтською Україною, як і України з Московщиною з-перед 325-ох літ.

Автор, як свідок історичних подій 1939-41 років віддав вірно настрої, спосіб думання, тактику представників совєтської влади, опір нашого населення, збройну боротьбу підпільників. Автор передчув зродження руху опору в Україні, і в тому вартість його повісти.

І. Дурбак

Передбачають нову офензиву в Африці

Лондон. — Британські розвідчі джерела інформують, що етіопський уряд, під натиском Москви, приготовляє масову офензиву проти Еритреї, щоб опанувати важливі пристані на Червоному морі.

Прокомуністичний режим полковника Менґісту Гайлі-Маріян є всеціло під впливом совєтських і кубинських „дорадників", які натискають на нього, щоб знищити еритрейських повстанців, які змагають до самостійности. Кілька років тому, коли Етіопія орієнтувалася на ЗСА, Москва та Куба піддержували визвольний рух в Еритреї, яка ввійшла у федерацію з Етіопією в 1952 р., але покинула федерацію в 1962 р. Відтак Москва настоювала, щоб Етіопія дала Еритреї повну автономію, чого не хотів полк. Менґісту, як теж еритрейські повстанці, які хочуть повної незалежности.

Минулого року Менґісту повів великий наступ, при помочі совєтської зброї та кубинських „дорадників", але наступ не довів до знищення повстанців. Тепер, коли СССР заключив „оборонний пакт" з Етіопією, Москва домагається цілковитого знищення еритрейських повстанців. В останніх тижнях Москва мала вислати масу нової зброї та більше число „дорадників" до Етіопії.

У міжчасі, коли Етіопія підготовляється до нової офензиви, Сомалія, яка була „близьким союзником" Москви аж до часу, коли Кремль почав піддержувати Етіопію, розпочала більші повстанські операції проти етіопських і кубинських військових з'єднань. Є звідомлення, що кубинці потерпіли великі втрати в тих збройних сутичках.

В останньому місяці під час зустрічі президента Джіммі Картера з Леонідом Брежнєвим у Відні, совєтський диктатор обурився, коли Картер натякнув, щоб Москва перестала піддержувати підривні сили, що ведуть до хаосу і кровопролиття в Африці.

Надходять також звідомлення, що плянова і піддержувана совєтами офензива проти Еритреї захопить північний Судан з метою знищити комунікаційні лінії еритрейських повстанців і тим самим перенести воєнні дії ближче до єгипетської границі.

Куба боронитиме В'єтнам перед нападом китайців

Ню Делі, Індія. — Кубинські вояки є готові обороняти В'єтнам у випадку черговї атаки на нього Китайської Народної Республіки, — заявив віцепрезидент комуністичної Куби Карльос Рафаель Родріґез, який тепер перебуває з 6-денною візитою в Індії. При тому Родріґез запевнив, що під теперішню пору немає жадних кубинських військових частин у В'єтнамі. „Але якщо Китай поновно хотів би заатакувати В'єтнамську Народну Республіку, — заявив кубинський лідер, — а така можливість існує, кубинці готові пролити свою кров і це була б для нас велика честь."

Відповідаючи на запитання кореспондентів, Родріґез заявив, що Куба відкличе свої військові з'єднання з африканських країн Анґолі і Етіопії, якщо ті країни будуть в стані самі оборонитись.

„Писанка українським дітям"...

(Закінчення зі стор. 1)

зі слідами страждань, пережитих років у тюрмі, на ніжнім лиці дорогої гості горіло щастя і любов, а її тихий, але духом віри сильний голос неначе тремтів болем, згадуючи рідну Україну і друзів.

Надія Світлична у своєму слові зупинилась над сумною долею нашої дітвори в Україні, розказуючи дітям як там молодь виростає без рідної мови, рідної школи, без церков, їх бо ворог позамикав. Багато дітей виростають без батьків, які караються по тюрмах і далеких таборах тому, що боролись за правду і свободу українського народу.

Програму імпрези відкрила голова ОЖ ОЧСУ М. Лозинська, вітаючи дорогу гостю, батьків та дітей, вказуючи на важливість дитячих імпрез, закликаючи не забувати наших дітей на поневоленій Батьківщині, які живуть без сонця-волі.

П-і П. Андрієнко-Данчук з'ясувала значення і ролю матері в родині і нації, ціну рідної мови як основу нашого „бути або не бути". Без рідної мови кожна нація мусить пропасти. На Україні ворог нищить наших дітей фізично і духово. Надію Світличну вона назвала нашою великою сестрою.

Про те, що вчительки Школи Українознавства розуміють значення рідної мови, ми мали можливість побачити і почути. У барвистих вишивках з горіючими радістю очима, зі щасливими усміхненими обличчями вони радували і загрівали наші серця. Вони наче говорили до нас — ми молоденькі, з горіючими до знання серцями простягаємо наші руки, наші серця до вас з довір'ям, ведіть нас на правдиву путь! Приймім собі це до уваги. Їхній шлях і наш — це один і той самий широкий, далекий, що мріє на овиді — шлях на рідну Україну.

Це були діти Школи Українознавства СУМА, а між ними мов рідна мати проф. П. Андрієнко-Данчук і сьогодні покійна Б. Сидор-Чарторийська. Не було метушні ні крику, діти слухняні, здисципліновані, а що найдорожче нам — говорили рідною мовою, защо велике спасибі нашим виховницям та батькам дітей.

У програму „Писанки" ввійшли вірші, співи та гагілки найменших (гарно виконані), сольові музичні виступи старших учнів сумівців.

Приємною несподіванкою програми був виступ музичного тріо О. Харук, Х. Іванів спів, при акомпаньяменті Б. Прятки — активних молодих сумівців Ми всі захоплювалися їхніми дзвінкими, ліричними голосами.

Про буфет подбали подруги ОЖ ОЧСУ. Дітям роздано кошички з подарунками і писанками, а подруги обдарували їх ласощами з буфету.

Хай ця гарна і виховна дитяча імпреза буде добрим початком до дальшої праці в Році Української Дитини для всіх нас, бо в слові „ми" міститься непереможна сила.

Анна Заборська-Ґелетей

В Україні вийшла збірка до 100-річчя С. Людкевича

Київ — У цьому році, з нагоди 100-річчя доктора мистецтвознавства, професора композитора і диригента Станислава Людкевича, видавництво „Музична Україна" випустило в Україні збірку статтей „Творчість С. Людкевича". Їх упорядкував кандидат мистецтвознавства М. Загайкевич, а над підготовою цієї книжки працювали науковці Інституту мистецтвознавства, фольклору і етнографії ім. М. Рильського АН УССР, педагоги Київської та Львівської консерваторій.

Поміж рядом авторів статтей, поміщених у цій книжці, є композитор М. Колесса, про якого пише київська газета „Культура і життя", що він „з цікавою, сповненою тонких спостережень розповіддю про диригентську діяльність С. Людкевича виступив на сторінках збірки". Ця „Книжка має велику наукову, виховну і пізнавальну цінність, принесе безумовну користь педагогам і студентам музичних вузів та училищ", — відзначує вартість збірки газета.

ПРОФ. Д-Р М. ПОЛЕВСЬКИЙ

(Закінчення зі стор. 2)

творів: Тріо В. Костенка, Тріо М. Коляди, В. Косенка і Тріо А-моль В. Барвінського. Ця камерна дружина виказала повну зіграність і рівновартість сил,а при цьому теж звуково-динамічну рівновагу всіх трьох мистецьких опанованих інструментів. Тріо Барвінського не одному мило нагадало львівські часи. Нашу камерну дружину за кожним виступом рясно оплескувано. Тріо гідно репрезентує українську камерну творчість перед ширшим музичним світом". Д-р Борис Кудрик (композитор).

Професор М. Полевський багато концертував також зі славною челісткою своєю донею Зосею Полевською в Европі, Канаді, Америці в найбільших концертових залях, як наприклад: Тавн Голл і великий Карнеґі Голл в Ню Йорку.

В рецензіях завжди був відмічений прекрасний супровід проф. Полевського:

„З почуттям і майстерністю акомпаньював проф. М. Полевський, який таким чином міг прийняти участь в успіху своєї доні. Полевським буде зарезервоване в Італії таке саме ентузіястичне прийняття, яке вони вже дістали в інших країнах" (Рафаельо де Рензіс „Іль Мондо Музікале). ..Зої Полевській акомпаньював її батько проф. М. Полевський з майстерністю, яку вимагала того роду челістка". Є. Н. „Міжнародний музикант", Ню Йорк.

...„Проф. М. Полевський, батько челістки, який акомпаньював в концерті є одним з найбільш блискучих інструкторів фортепіянового мистецтва.„Армандо Романо „Іль Проґресо" Ню Йорк.

...„Проф. М. Полевський має велику славу як музичний педагог і показав себе в концерті своєї доні, як прекрасний піяніст і чулий акомпаньятор Роберт Пік „Ню Йорк Штатс Цейтунг унд Геральд".

„Як челістка Зоя Полевська є винятковим феноменом який дивує славних столичних музиків, і які про неї висказуються в суперлятивах. На окрему згадку заслуговує супровід фортепіяновий батька челістки проф.Миколи Полевського першорядного, добре відомого піяніста, який прекрасно примінюється до гри челістки, часто витворює рівнорядну партію у своєму супроводі." Проф. В. Безкоровайний.

„Проф. М. Полевський був чудесним акомпаньятором-партнером, не ховаючи свого піянізму (як це робить багато акомпаньяторів) своїм виконанням він цілком злився зі солісткою". Композитор Микола Фоменко.

„Треба зазначити тут ще й фортепіяновий супровід, який спочивав у руках батька п-і Зої проф. Миколи Полевського. Думаю, що ніколи п-і Зоя не буде мати кращого партнера, як має його тепер в особі свого батька проф. Миколи. Тут не виступає двоє людей, тут батько і доня своїм виконанням зливаються в одну духово-творчу особу" А. Б. Ню Гейвен, Конн.

Ніщо не є вічне тільки для музики не існує час, вона ж бо посланниця неба. Музики приходять і відходять, але імена великих залишаються; їхній талант, їхня впертість, досягнення, надхненність — передаються учням.

Проф. Полевський зокрема відзначався висококваліфікованою працею в галузі українського мистецтва і виховання молоді. Проф. Полевський вмів прищепити молодим адептам основну істину в розвитку музичного таланту: замилування до праці і розуміння, що без праці не допоможе навіть найбільший талант.

Пластуни Філядельфії відзначали ювілей

Філядельфія (В. Бандера). — На свяченому у Філядельфії, що його влаштували пластуни і місцевий Пластприят на чолі з Асколь дом Рудакевичем, проголошено ювілейний рік для відзначення 30-ліття цієї другої по величині станиці у ЗСА. Вона охоплює понад 400 активних членів, а її пластовий Відділ УНС ім. Сірого Лева нараховує 262 забезпеченевих грамот.

Під знаком ювілею мали пройти найближче свято весни 24-го червня та ряд подібних імпрез. Святковий комітет очолює Богдан Олежинський, довголітній діяч та голова згаданого Відділу УНС в станиці. Він видав заклик до батьків доброзичливих громадян, та підприємців, допомогти видати пропам'ятну книгу, стаючи спонзорами. Вже є в роз продажу пам'яткові медалі. Осінню відбудеться святочний бенкет з програмою.

Станиця починає свій ювілейний рік під проводом енергійної старшини та молодих виховників. Станичний Борис Павлюк має солідний досвід на таких постах як впорядник, кошовий та крайовий комендант юнаків. По фаху він інженер та закінчив магістерські студії в бизнесовій адміністрації. Рівнож його дружина Ніля і сини Борис та Ігор є завзятими пластунами.

Станичний Борис Павлюк

Молодь філядельфійської станиці відзначається в україно знавчих школах, в театральній групі, та в студентських товариствах.

У ювілейному році, станиця бажає відзначити своїх невтомних виховників і провідників, як рівнож провірити та скріпити діяльність на найближчі роки.

Успішний Гарвардський Вечір у Детройті

Заходами постійного Комітету Гарвардського Вечора в суботу, 28-го квітня ц. р., у приміщенні новозбудованого Українського Культурного Центру у Воррені відбувся п'ятий з черги Гарвардський Вечір, у якому взяли участь 280 осіб.

Вечір розпочався коктейлем о год. 6:30 вечора, що пізніше його відкрив енергійний і цілою душею відданий справі Фонду Катедр Українознавства при Гарвардському університеті — Ярослав Конопада. Він привітав присутніх і подякував їм за участь в імпрезі з доходом на Український Науковий Інститут при Гарвардському університеті. Зокрема склав він подяку за співучасть таким організаціям чи товариствам як: Т-ву Українських Ґрадуантів, Т-ву Українських Інженерів, Т-ву Українських Лікарів, Окружній Раді Союзу Українок Америки, Українському Студентському Клюбові при Вейнському університеті та членам Комітету за їх віддану працю. У дальшому слові голова підкреслив, що перше десятиріччя Українського Гарварду відзначилося поважними успіхами, в одному бо з найкращих університетів світу встановлено три катедри українознавства і почав діяти Український Науковий Інститут, університетські чинники покликали до керування справами того наукового центру постійний Комітет українських студій, а над цілістю наглядає візитаційний (контрольний) комітет. Вишкіл фахівців українознавців заохотив молодих талановитих людей завершувати свої студії докторськими студіями і всеціло присвячуватися українській науці. В Катедрах Українознавства відбуваються конференції, лекції, семінари, виставки україністики, праця в архівах інших країн, поїздки в наукових цілях, контакти з науковцями в інших державах, публікація квартального журналу, Літні Курси Українознавства тощо, а все це завдяки щедрій жертвенності патріотичної української спільноти у ЗСА і в Канаді.

У другому десятилітті Український Гарвард потребуватиме дальшої матеріяльної підтримки нашого громянства для здійснення мети: через вільну науку в вільному світі до вільної науки у вільній Батьківщині", — закінчив голова Комітету своє вступне слово і попросив до слова визначного мецената, пластуна і біохеміка д-ра Романа Процика.

Д-р Р. Процик привітав присутніх від Фонду Катедр Українознавства, відчитав листу жертводавців метрополітального Детройту, які склали більші суми на цей фонд, подякував їм за щедрі пожертви і попросив про дальшу моральну і матеріяльну підтримку, підкресливши, що Гарвардський Вечір відбувається під час радісної і хвилюючої події приїзду до ЗСА Валентина Мороза.

У дальшому ході Вечора голова попросив о. ігумена Інокентія Лотоцького провести молитву. Текст молитви був короткий, але змістовний із забарвленням патріотизму. Молитва о. ігумена включала подяку Всевишньому за звільнення Валентина Мороза і прохання про благословення праці для українського Гарварду.

Після молитви при звуках циганської оркестри почався бенкет, під час якого подавано до столів вечерю. Так господиня кухні п-і Гундич, як і дівчата, які подавали до столів вечерю, вив'язалися знаменито зі свого завдання.

Останньою точкою Вечері був баль при звуках оркестри А. Мартиновича „Соняшник" з Ню Йорку. Настрій був дуже веселий. Танцювала молодь, а з нею і деякі старші, а інші сиділи ще за столиками і гуторили майже до півночі. Баль тривав до 2-ої години ранку. Вечір пройшов дуже успішно і приніс на ФКУ чистого зиску 10,000 долярів.

Франц Липецький

Д-р Маруся Бек очолила Раду Прихильників УНР

Детройт (К.І.). — Д-р Маруся Бек очолила нову організацію, яка прийняла назву Рада Прихильників УНР, та яка видала вже перше число свого органу, квартальника „Трибуна", що появився за березень 1979, подаючи місце своєї появи „Детройт-Міннеаполіс-Джерзі Ситі". Як редакційну колеґію того 26-сторінкового журнальчика малого формату подано Івана Кедрина, Антона Семенюка й Івана Бека, але під „Комунікатом" підписані 14 осіб — всі вони колишні активні діячі в системі Українського Державного Центру на чужині, здебільша члени останньої Президії УНР-и і члени екзильного уряду, які не погодилися з декретами през. М. А. Лівицького про розв'язання УНРади та докорінну зміну „Тимчасового закону про реорганізацію Державного Центру" з 10-го червня 1979 року. Однаково у Вступному слові „Від Редакції":

„Хто ми і чого ми прагнемо", як теж у згаданому „Комунікаті" підкреслюється, що ця нова організація не є ніяким суперництвом супроти існуючого УДЦентру і не має на меті його послаблювати, а, навпаки, стоїть на тих самих ідейних позиціях і прагне збереження надалі УДЦентру, але „уздоровлення його на базі привернення в ньому правопорядку". Як

адресу „Трибуни" подано Trybuna, 600 — 8th St., Minneapolis, Minn. 55414. На зміст її першого числа, крім згаданого слова „Від Редакції" і „Комунікату", склалася стаття Антона Семенюка „Що можна й чого не можна", передрук статті М. Стиранки із „Свободи" „Принципіяльні чи тактичні різниці", „Перегляд подій" і „Громадська праця".

У Гамптенбурзі пом'янули св. п. Ю. Ревая

Владика Василь Лостен відправляє панахиду на гробі св.п. Юліяна І. Ревая на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гамптенбурзі.

Світлив Р. Голіят

(Роман С. Голіят) — Дня 10-го червня ц.р. на Українському Католицькому Цвинтарі св. Духа в Гамптенбурзі, Н.Й., Владика Василь Лостен — стемфордський єпископ відправив панахиду над гробом св. п. Юліяна І. Ревая, колишнього прем'єр-міністра Карпатської України, в 40-ий день від його смерти.

У понеділок, 11-го червня ц. р. д-р Василь Вереш, секретар Карпатського Дослідного Центру ім. Юлія Ревая влаштував семінар присвячений світлій пам'яті — Юліяна І. Ревая — президента цього Центру. Доповідач сказав, що після невіджалуваної смерти Ю. Ревая, президентом КД Центру став проф. Петро Стерчо й КДЦентр названо ім. Юліяна Ревая з датою 30-го квітня ц. р.

Д-р Василь Вереш коротко схарактеризував Ю. Ревая та познайомив присутніх із його великою громадсько-політичною працею, як на Карпатській Україні, так і в З'єднаних Стейтах Америки. Щоб краще вести освідомлюючу працю серед карпатських русинів, Ю. Ревай став основоположником Карпатського Дослідного Центру в Ню Йорку, завданням якого є джерельно опрацьовувати наукові праці які стали б найкращим вчителем карпатських русинів. КДЦентр видав дві наукові публікації: „Історія Карпатської України" в українській мові й „Дипломатія подвійної моралі" в англійській мові. Обидві книжки опрацював проф. д-р Петро Стерчо. Ці публікації Ю. Ревай висилав усім діячам карпатських русинів. Ми мусимо собі освідомити, що наші карпатські русини залишили Карпатську Русь майже 100 років тому, а приїхавши до Америки підпали під вплив ворожих і чужих течій і цим самим затратились для свого народу.

Смерть Юліяна Ревая забрала його в той час, коли він плянував піти на емеритуру й писати свої спогади про Карпатську Україну. Він бажав заповнити ці рядки нашої історії, які чекають на свого автора. Передвчасна смерть не дозволила йому зреалізувати своїх задумів.

Д-р Володимир Душник, редактор англомовних видань Українського Конгресового Комітету Америки познайомив присутніх з подіями 1938/39 років в Карпатській Україні та ентузіястичне захоплення цими подіями українською еміграцією в ЗСА. Ім'я Юліяна Ревая стало відомим серед нашого поселення тут, а читач англомовної преси мав нагоду часто бачити ім'я Ю. Ревая на сторінках нюйоркських щоденників.

КДЦентр ім. Юліяна Ревая приготовляє до друку збірник присвячений свому президентові, в якому буде повна характеристика громадсько-політичної праці Юліяна І. Ревая, як також перебіг величавих похоронів і текст промов представників організацій, які брали участь у цих жалібних торжествах. З днем 1-го червня 1979 КДЦентр ім. Юліяна Ревая має нову адресу: 45 Іст 7-ма вулиця, Ню Йорк, Н.Й. 10003.

Відійшов від нас один з передових синів Карпатської України, який на протязі свого 80-річного життя був: учителем, редактором, журналістом, послом, політиком, міністром, прем'єрміністром, директором канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки, співініціятором Комітету Побудови Пам'ятника Т. Шевченка у Вашінгтоні й Світового Конгресу Вільних Українців, головою Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, президентом Карпатського Дослідного Центру, кооператором ідеалістом і директором Українського Інституту Америки працюючи на тому ж пості він помер 31-го квітня 1979 року.

Довідавшись про смерть св. п. Юліяна і. Ревая наш Патріярх Йосиф І-ий, у листі до КДЦентру пише:

„Прощаємо із співчуттям для рідних, приятелів, співробітників і земляків прем'єра Української Карпатської Держави, бл.п. посла Юліяна Ревая, що залишив нас в Бозі. З його іменем пов'язаних стільки споминів і трагедій з недавнього минулого про нерівну боротьбу цієї землі за самостійність і соборність і його ім'я остане світлом для нас усіх, як серед неможливого творити для свого народу вільну будуччину. „Того, що від нестійкої тліні минущого прийшов до Тебе, сподоби, Благий, жити радісно в оселях вічних, оправдавши його вірою і благодаттю".

Вічна йому пам'ять!
Патріярх і Кардинал"

Фестиваль у Сан Дієго

Українські весняні фестивалі у каліфорнійському Сан Дієго стали нагодою щорічної зустрічі укаінців західнього побережжя країни із широкою програмою спортових змагань, турнірів і товариських розваг. Прилюдні концерти великою мірою розраховані на американських співгромадян сприяють шире нню інформацій про Україну.

П'ятий із черги цьогорічний фестиваль, не зважаючи на чисельності земляків із віддалених українських громад, — перейшов успішно.

Субота, 26-го травня була виповнена спортовими змаганнями, конкурсами й товариською зустріччю. Присутні мали нагоду оглянути добірну виставку українського народного мистецтва Дарії Чайковської, почути виступ місцевого хору під керівництвом Богдана Климковича та його власний спів у дуеті із Лесею Біляїв арії із „Запорожця за Дунаєм" і побачити виступ місцевої групи танцюристок під керівництвом Юрка Рітачки.

Наступного дня при багатолюдній присутності глядачів у туристичному Бальбоа Парку українська програма викликала оплески захоплення своїми мистецькими виступами із гостинною участю танцювальної групи „Явір" Романа Хіча із Лос Анджелесу.

Завершився фестиваль бенкетом у привітливій атмосфері залі над океаном, де голова української місцевої громади інж. Ярослав Сисин вручив переможцям чаші першості та передав нагороди-відзначення багаторічним місцевим громадським „роботягам" — Софії Скоп, Анні Костці, Олександрові Ґерезі та ветеранові Визвольних Змагань Миколі Ґадзяцькому. Окремо вручено чашу уступаючій королеві Ромі Сисин.

Приємною підтримкою та прикрасою вечора був гостинний приїзд автобусом та виступ із високомистецьким концертом хору „Кобзар" із Лос Анджелесу, яким керував о. прот. Степан Галик, заступаючи дириґента Володимира Божика.

У фестивалі брала участь численна група українських лікарів, які у цей час відбували власну професійну конференцію.

о.с.